EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 5.11.2008
KOM(2008) 652 galutinis/2

CORRIGENDUM
Annule et remplace le document COM(2008)652 final du 17.10.2008
Titre incomplet: concerne toutes langues.

KOMISIJOS KOMUNIKATAS TARYBAI, EUROPOS PARLAMENTUI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ KOMITETUI

Pasaulinio lygio inovacijų grupių kūrimas Europos Sąjungoje:

įvairialypės inovacijų strategijos įgyvendinimas

{SEK(2008) 2637}

KOMISIJOS KOMUNIKATAS TARYBAI, EUROPOS PARLAMENTUI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ KOMITETUI

Pasaulinio lygio inovacijų grupių kūrimas Europos Sąjungoje:

įvairialypės inovacijų strategijos įgyvendinimas

ĮVADAS

Tvarus ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas Europos Sąjungoje vis labiau priklauso nuo kokybės ir inovacijų, kaip pagrindinių Europos konkurencingumo varomųjų jėgų. Pripažindama šį faktą, 2006 m. Europos Sąjunga patvirtino Įvairialypę inovacijų strategiją[1] ir nurodė, kad inovacijų grupių (angl. *clusters*) stiprinimas yra vienas iš devynių strateginių prioritetų, siekiant sėkmingai skatinti inovacijas[2].

Remiantis patirtimi, įgyta vykdant regioninę, nacionalinę ir ES lygio inovacijų grupių politiką, priėmus Europos inovacijų grupių memorandumą[3] 2008 m. sausio mėn. žengtas didelis žingsnis skatinant tolesnę inovacijų grupių plėtotę. Visai neseniai Europos Sąjungos valstybių ar vyriausybių vadovai pabrėžė, kad būtina geriau koordinuoti bendrąsias sąlygas inovacijoms „*stiprinant mokslo bei pramonės sąsajas, skatinant pasaulinio lygio inovacijų grupių kūrimą ir plėtojant regionų inovacijų grupes bei tinklus*“[4].

Bendrais bruožais inovacijų grupę galima apibrėžti kaip bendrovių, susijusių ūkio subjektų ir institucijų, kurie yra įsikūrę netoli vienas kito ir pasiekę tokį lygį, kuris leidžia kaupti atitinkamą patirtį, kurti specializuotas paslaugas ir išteklius, ugdyti specializuotus tiekėjus ir įgūdžius, grupę[5]. Inovacijų grupių politika, atsižvelgiant į mastą ir užmojus, kuriama ir įgyvendinama vietos, regionų ir nacionaliniu lygiu. Bendrijos uždavinys – palengvinti šias pastangas ir į jas įnešti savo indėlį, kaip antai: gerinti bendrąsias sąlygas, skatinti mokslinių tyrimų ir švietimo kokybę bei verslininkystę, stiprinti geresnes pramonės (ypač mažų ir vidutinių įmonių) ir mokslinių tyrimų srities sąsajas, skatinti abipusį mokymąsi ir inovacijų grupių bendradarbiavimą visoje Europos Sąjungoje. Atsižvelgiant į tai, tolesnis vidaus rinkos kūrimas ir konkurencingos Europos mokslinių tyrimų erdvės plėtra yra labai svarbūs veiksniai.

---

1 Žr. Komisijos komunikatą *Žinių taikymas praktikoje: įvairialypė ES naujovių strategija*, COM(2006) 502 galutinis, jį galima rasti tinklalapyje http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/com/2006/com2006_0502en01.pdf.

2 2006 m. gruodžio 4 d. Konkurencingumo tarybos išvados: http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/intm/91989.pdf.

3 ˇr. http://www.proinno-europe.eu/NWEV/uploaded_documents/European_Cluster_Memorandum.pdf.

4 Briuselio Europos Vadovų Tarybos (2008 m. kovo 13–14 d.) pirmininkaujančios valstybės narės išvados: http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ec/99410.pdf.

5 Žr. pridedamą tarnybų darbinį dokumentą *Inovacijų grupių koncepcija ir inovacijų grupių politika bei jų vaidmuo konkurencingumo ir inovacijų srityje: pagrindiniai statistiniai duomenys ir įgyta patirtis*, SEC(2008)2637.

Siekiant paremti, kad ES būtų daugiau kuriama pasaulinio lygio inovacijų grupių, šiame komunikate išdėstytos pagrindinės politikos nuostatos, kurios leis pasiekti geresnį įvairių politikos lygių papildomumą ir sinergiją.

1. INOVACIJŲ GRUPIŲ POLITIKOS SKATINIMAS EUROPOS SĄJUNGOJE. POLITIKOS LAIMĖJIMAI

Inovacijų grupės dažniausiai yra rinkos veikiamas reiškinys. Sėkmingiausios inovacijų grupės kuriamos spontaniškai dėl natūralių konkurencinių pranašumų ir rinkos jėgų arba tiesiog atsitiktinai. Tačiau dėl kryptingos valstybių narių inovacijų grupių politikos, vykdytos nuo praėjusio dešimtmečio pabaigos, daugėja atvejų, kai toli į ateitį žvelgianti viešoji politika, verslo iniciatyvos, aukščiausio lygio universitetai ir mokslinių tyrimų institutai, skatindami konkrečių regionų ekonominį ir mokslinį potencialą ir padėdami jam atsiskleisti, atliko savo vaidmenį, kad atsirastų stiprios inovacijų grupės.

Nors apskritai Europos Sąjungoje tebėra ankstyvoji inovacijų grupių politikos plėtotės stadija, ši plėtotė įgauna pagreitį. Inovacijų grupių politikos metodai Europos Sąjungoje yra skirtingi. Tai, kas tinka vieniems, netinka kitiems. Nors skirtingose vietose inovacijų grupėms remti naudojamos skirtingos priemonės ir mechanizmai, jie vis dažniau naudojami struktūriniams pokyčiams skatinti, tam tikriems pramonės, pavyzdžiui, jūrų pramonės, sektoriams gaivinti[6] ir kitų politikos sričių – mokslinių tyrimų, inovacijų ir regionų – pagrindinėms sąlygoms užtikrinti. Taigi, inovacijų grupės šiandien yra svarbi Europos ekonominės tikrovės dalis. Pavyzdžiui, Europos inovacijų grupių stebėjimo centras[7] nustatė, kad yra apie 2000 statistiškai reikšmingų inovacijų grupių, kurios apibrėžiamos kaip netoliese išsidėsčiusių įvairių pramonės rūšių ir teikiamų paslaugų regioninės aglomeracijos, ir nurodė, kad apie 38 % Europos darbo jėgos dirba bendrovėse, esančiose šiose inovacijų grupėse, t. y. itin aukšto aglomeracijos lygio sektoriuose.

Nors ir visiškai pripažindama, kad inovacijų grupės yra rinkos veikiamas reiškinys, Bendrija įnešė indėlį skatindama inovacijų grupių kūrimąsi ir kokybišką jų veiklą. Už ekonomikos plėtrą atsakingos valstybės institucijos nuo devintojo dešimtmečio pradžios sanglaudos politikos priemones naudojo inovacijų strategijoms, taip pat ir inovacijų grupėms, kurti. Dabar tai taip pat yra Europos ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo reformų darbotvarkės dalis[8], o šiuo programavimo laikotarpiu (2007–2013 m.) apie 86 mlrd. EUR, arba 25 % viso Sanglaudos politikos fondo skirta moksliniams tyrimams ir inovacijoms[9].

2006 m. spalio 6 d. patvirtintose Bendrijos sanglaudos politikos strateginėse gairėse 2007–2013 m.[10] valstybės narės ir regionai pabrėžtinai raginami skatinti stiprias inovacijų grupes kaip savo ekonominių reformų strategijos dalį. Peržiūrėtoje ES valstybės pagalbos sistemoje

---

6 Žr. tarnybų darbinį dokumentą apie jūrų sektoriaus subjektų grupes tinklalapyje http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/pdf/Maritime_clusters_SEC_2007_1406.pdf.

7 Žr. http://www.clusterobservatory.eu arba pridedamą tarnybų darbinį dokumentą.

8 Žr. Integruotos ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo gaires, jas galima rasti tinklalapyje http://ec.europa.eu/growthandjobs/guidelines/index_en.htm.

9 Žr. Komisijos tarnybų darbinį dokumentą *Inovacijų įgyvendinimas regionuose vykdant sanglaudos politiką*, SEC(2007) 1547, 2007 11 14.

10 Žr. http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/2007/osc/index_en.htm.

taip pat pripažįstama potenciali valstybės paramos, kurią leidžiama teikti tam tikroms kryptingoms paramos priemonėms inovacijų plėtotei remti, nauda[11].

Naudodamasi priemone „Regionai ekonominių permainų iniciatyvai“[12] , Komisija remia tarpvalstybinių regionų tinklų pastangas gerinti regionines inovacijų sistemas, kuriose inovacijų grupės gali būti labai svarbios. Žinių regionų iniciatyva[13], įgyvendinama pagal Europos bendrijos mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir demonstracinės veiklos septintąją bendrąją programą, kaip dalis Europos mokslinių tyrimų erdvės politikos[14], siekiama stiprinti Europos regionų mokslinių tyrimų potencialą pagal moksliniais tyrimais pagrįstas strategijas, skatinant moksliniais tyrimais pagrįstų inovacijų grupių, į kurias įeitų universitetai, mokslinių tyrimų centrai, įmonės ir regionų valdžios institucijos, kūrimą, ir teikiant paramą jų bendradarbiavimui. Be to, mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir demonstracinės veiklos septintosios bendrosios programos „Pajėgumų“ programoje pagal mokslinių tyrimų infrastruktūros kryptį siekiama, kad esamos ir naujos kokybiškos mokslinių tyrimų infrastruktūros, kuria suinteresuota visa Europa, kūrimas ir naudojimasis ja būtų optimizuoti[15]. Todėl valstybės narės gali tikėtis reikšmingos, įvairiomis ES priemonėmis teikiamos paramos mokslinimas tyrimams ir inovacijoms, taip pat ir inovacijų grupių plėtotei.

Kaip rodo susitarimo memorandumai ir inovacijų grupių veiklai skirti bendri bandomieji projektai, apskritai pasiekta didelė pažanga skatinant glaudesnį įvairiose valstybėse narėse ir regionuose vykdomų inovacijų grupių programų bendradarbiavimą. Ypač padėjo Europos inovacijų grupių aljansas[16], sukvietęs prie vieno stalo daug ministerijų ir valstybės valdymo institucijų, atsakingų už inovacijų grupių politikos kūrimą ir įgyvendinimą. Įvairios valstybės valdymo institucijos drauge glaudžiau dirba. Taigi, žengti pirmieji žingsniai, visoje Europos Sąjungoje siekiant praktinio bendradarbiavimo kuriant inovacijų grupių politiką.

Tolesniuose etapuose ir laikydamasi papildomumo principo Europos Sąjunga taip pat teikia konkrečią paramą tarpvalstybinio bendradarbiavimo veiklai. Europos iniciatyvoje INNOVA TM[17] pagal Konkurencingumo ir inovacijų bendrąją programą pagrindinis dėmesys, siekiant remti inovacijų siekiančias mažas ir vidutines įmones ir taip sustiprinti verslo paramos paslaugas Europos inovacijų grupėms, visų pirma yra skiriamas naujoms ar geresnėms priemonėms, kuriomis galėtų naudotis inovacijų grupių organizacijos, drauge kurti. Ši iniciatyva, pagal kurią organizuotos inovacijų grupių vizitų programos ir bendri renginiai bei

---

11 Bendrijos valstybės pagalbos moksliniams tyrimams, taikomajai veiklai ir naujovių diegimui sistemos 5.8 dalį (Pagalba naujovių diegimo grupėms) (OL, C323, 2006 12 30), kurioje nustatomos specialios investicinės pagalbos ir pagalbos, skirtos inovacijų grupių veiklai skatinti, taisyklės. Vis dėlto netaikomos išimtinai tik šios taisyklės, todėl inovacijų grupės gali būti tinkamos gauti kitų rūšių paramą. Daugiau informacijos apie valstybės pagalbos reformą rasite tinklalapyje http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/reform/reform.cfm.

12 Daugiau informacijos apie šią iniciatyvą galima rasti tinklalapyje http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/interregional/ecochange/index_en.cfm.

13 Daugiau informacijos apie šią iniciatyvą galima rasti tinklalapyje http://cordis.europa.eu/fp7/capacities/regions-knowledge_en.html.

14 Komisijos žaliojoje knygoje *Europos mokslinių tyrimų erdvė. Naujos perspektyvos*, COM(2007) 161, 2007 4 4, aiškiai nurodyta, kad Europos mokslinių tyrimų erdvė „turėtų palaipsniui formuotis kaip galingas mokslinių tyrimų ir naujovių kūrimo grupių tinklas“.

15 Daugiau informacijos apie Europos veiklą mokslinių tyrimų infrastruktūros srityje rasite tinklalapyje http://cordis.europa.eu/fp7/capacities/research-infrastructures_en.html.

16 Daugiau informacijos apie Europos inovacijų grupių aljansą ir kaip į jį įstoti galima rasti tinklalapyje http://www.proinno-europe.eu/index.cfm?fuseaction=page.display&topicID=223&parentID=0.

17 Daugiau informacijos apie Europos iniciatyvą INNOVA galima rasti tinklalapyje http://www.europe-innova.org.

parengti partnerystės susitarimai, kuriais siekiama inovacijų grupėms kurti atviras verslo sektorių platformas, padėjo didinti Europos Sąjungos inovacijų grupių verslo sąsajas[18].

Atsižvelgdama į didelę mažų ir vidutinių įmonių reikšmę būsimai Europos Sąjungos plėtotei, Europos Vadovų Taryba taip pat pabrėžė inovacijų siekiančių mažų ir vidutinių įmonių integracijos į inovacijų grupes lengvinimo svarbą, ypač skatinant šių įmonių patekimo į tarptautinę rinką strategiją pagal neseniai paskelbtą Europos iniciatyvą *Smulkiojo verslo aktas* (angl. *Small Business Act*)[19].

2. NUMATOMOS PROBLEMOS. REIKIA NAUJŲ POLITINIŲ VEIKSMŲ

Europoje netrūksta inovacijų grupių, tačiau nuolatinis Europos Sąjungos rinkos susiskaldymas, silpnos pramonės ir mokslinių tyrimų sąsajos ir nepakankamas bendradarbiavimas reiškia, kad Europos Sąjungos inovacijų grupės ne visada turi reikiamą kritinę masę ir inovacinius gebėjimus, kad ilgą laiką atlaikytų visuotinę konkurenciją ir būtų pasaulinio lygio.

Stiprėjant tarptautinei konkurencijai, stiprėja ir spaudimas siekti kokybės. Stiprios inovacijų grupės – tai našus dinamiškos verslininkystės, glaudžių sąsajų su aukščiausio lygio žinių institucijomis ir sustiprintos įvairių inovacijų srities subjektų sinergijos derinys. Jos prisideda prie žiniomis grįstos ekonomikos kūrimo ir Lisabonos partnerystės ekonomikos augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti tikslų įgyvendinimo. Todėl didžiausias prioritetas turėtų būti siekti kokybiškos veiklos.

Vienos inovacijų grupės, kaip ekonomikos atsinaujinimo proceso dalis, kuriasi, o kitos netenka savo konkurencinio pranašumo. Tai yra normalus rinkos veikiamas procesas, ir neveikiančios inovacijų grupės neturėtų būti dirbtinai palaikomos. Į tokias inovacijų grupes neturėtų plaukti subsidijos, dėl kurių būtų kenkiama konkurencingumui ar net trukdoma kurtis naujoms konkurencingoms inovacijų grupėms. Naujų inovacijų grupių iniciatyvos turėtų būti gerai suplanuotos ir pagrįstos labai aiškiu loginiu pagrindu, paremtu tiksliai apibrėžtais verslo interesais, regionų pranašumais, specialia kompetencija, tarptautinio lygio koncentruotais žinių centrais ir rinkos prognozavimu. Jei šios sąlygos netenkinamos, mažai tikėtina, kad inovacijų grupės iniciatyva bus sėkminga. Tada iškyla problema, kaip išvengti, kad nedaugėtų inovacijų grupių iniciatyvų, kurių sėkmė ilguoju laikotarpiu abejotina.

Visų lygių politikos formuotojai daugiausia dėmesio turėtų skirti tam, kad būtų užtikrintos geriausios bendrosios sąlygos inovacijoms, kokybiškai veiklai ir bendradarbiavimui visoje ES puoselėti. Šiam metodui paremti reikia bendrų pastangų, siekiant geresnės įvairių politikos sričių, programų ir iniciatyvų sinergijos ir papildomumo.

---

18 Daugiau informacijos pateikta ataskaitoje *Europos iniciatyvos INNOVA inovacijos ir inovacijų grupės: vienuolikos tinklų patirtis*, ją galima rasti tinklalapyje www.europe-innova.org/index.jsp?type=page&cid=10337&lg=en.

19 Žr. Komisijos komunikatą *Visų pirma galvokime apie mažuosius – Europos iniciatyva „Small Business Act“*, COM(2008) 394, jį galima rasti tinklalapyje http://ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/sba_en.htm.

3. EUROPOS SĄJUNGOJE KURTI DAUGIAU PASAULINIO LYGIO INOVACIJŲ GRUPIŲ

Dėti pastangas siekiant kokybiškos veiklos visais lygiais ir kuo geriau išnaudoti inovacijų grupių teikiamą potencialą – tai sprendimas, kaip toliau stiprinti Europos konkurencingumą.

Pagrindinis Komisijos vaidmuo remiant kokybišką inovacijų grupių veiklą yra papildyti regioninę ir nacionalinę inovacijų grupių politiką, toliau šalinant kliūtis prekybai ir judumui Europos Sąjungoje. Gerai veikianti vidaus rinka teikia geriausias sąlygas glaudesniam tarptautiniam bendradarbiavimui ir investicijų judėjimui, moksliniams tyrimams ir aukštos kvalifikacijos žmonėms – tai visa, kas būtina, kad ES būtų kuriamos stipresnės inovacijų grupės. Pavyzdžiui, neseniai Komisijos pristatyta mokslo darbuotojams skirta Europos partnerystė turėtų padėti šalinti mokslo darbuotojų judumo visoje Europos Sąjungoje kliūtis[20].

Komisija jau paskelbė[21], stiprinsianti pastangas, kad užtikrintų, kad įvairios Bendrijos finansinės priemonės veiktų strategiškiau ir nuosekliau, kad valstybės narės, atsižvelgdamos į savo strateginius tikslus ir sąlygas, galėtų pačios nustatyti, kaip naudos priemones. Siekiant, kad atitinkamų Bendrijos priemonių poveikis būtų maksimalus, jas, kaip nurodė Regionų komitetas, reikia įgyvendinti atsižvelgiant į nacionalines ir regionų inovacijų grupių rėmimo pastangas[22].

3.1. Tobulinti inovacijų grupių politiką

Valstybės narės raginamos toliau integruoti inovacijų grupių politiką į jų nacionalines reformų programas, vykdomas pagal ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo partnerystę, ir kasmet teikti laimėjimų ataskaitas. Politikos formuotojams tai padeda toliau modeliuoti sėkmingą inovacijų grupių politiką nacionaliniu ir regionų lygiu ir skatinti, kad visoje Europos Sąjungoje būtų keičiamasi žiniomis ir gerąja praktika. Turint tai omenyje, verta pabrėžti, kad naujosios kartos sanglaudos programos yra labai suderintos su nacionalinėmis reformų programomis ir teikia didelę paramą pastarųjų įgyvendinimui.

Be to, Europos inovacijų grupių stebėjimo centras politikos formuotojams teikia nešališką ir palyginamą informaciją apie inovacijų grupių politiką ir atitinkamus Europos Sąjungos inovacijų grupių pranašumus. Ši valstybėms narėms teikiama inovacijų grupių analizės paslauga, kuria skatinama įrodymais pagrįstos politikos formavimas ir abipusis mokymasis, bus tobulinama ir gerinama[23].

Siekiant kokybiškos veiklos, reikia, kad ir nacionalinėse, ir regioninėse paramos programose būtų geriau atsižvelgta į tarptautinį inovacijų grupių – ir Europos Sąjungoje, ir už jos ribų – aspektą. Norėdama ankstyvuoju etapu pagerinti valstybių narių koordinavimą nacionaliniu ir regionų lygiu, planuojant naujas inovacijų grupių iniciatyvas ar tolesnę esamų grupių plėtotę, Komisija ragina valstybes nares ir regionus drauge glaudžiau bendradarbiauti politikos lygiu.

---

20 Žr. Komisijos komunikatą *Geresnės karjeros ir judumo galimybės: mokslo darbuotojams skirta Europos partnerystė*, COM(2008) 317 galutinis, kurį galima rasti tinklalapyje htpp://ec.europa.eu/research/era/specific-era-initiatives_en.html.

21 Komunikatas *Moksliniais tyrimais ir inovacijomis grindžiamas Europos regionų konkurencingumas*, COM(2007) 474 galutinis, žr. http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2007:0474:FIN:EN:PDF.

22 Žr. Regionų komiteto nuomonę dėl inovacijų grupių ir inovacijų grupių politikos, patvirtintą 2008 m. birželio 19 d. 75-ojoje plenarinėje sesijoje, CdR 70/2008 rev.1 EN/o(ECOS–IV–024).

23 Žr. pridedamą Komisijos tarnybų darbinį dokumentą apie inovacijų grupes, SEC(2008)2637.

Todėl Komisija toliau rems Europos inovacijų grupių aljansą, kad būtų remiamas abipusis mokymasis, keičiamasi geriausia praktika ir patirtimi, kartu kuriamos bendros praktinės priemonės, kurios įneštų indėlį kuriant geresnę ir veiksmingesnę Europos Sąjungos inovacijų grupių politiką[24].

Siekiant šalinti praktines inovacijų grupių politikos bendradarbiavimo kliūtis, taip pat galima pasitelkti Europos teritorinio bendradarbiavimo grupes[25], kurios yra pagal Europos sanglaudos politiką sukurta priemonė ir visų pirma skirta sanglaudos politikos programoms valdyti. Kartu Komisija ragina valstybes nares ir regionus, kuriant inovacijų grupių programas, geriau naudotis bendrosios rinkos teikiamomis galimybėmis, pavyzdžiui, perkant paramos paslaugas užsienyje dažniau naudotis naujovių talonų sistema.

Siekdama toliau padėti valstybėms narėms plėtoti strategiškesnę viziją, kad būtų užtikrinta kritinė masė ir pasaulinio lygio kokybiška veikla, pagal Konkurencingumo ir inovacijų bendrąją programą Komisija įsteigs Europos inovacijų grupių politikos grupę[26], kad būtų keičiamasi žiniomis apie inovacijų grupių politiką, siekiant toliau nagrinėti, kaip geriau padėti valstybėms narėms, kad jos remtų daugiau pasaulinio lygio inovacijų grupių kūrimąsi.

3.2. Stiprinti tarptautinį inovacijų grupių bendradarbiavimą

Nepaisant pastangų stiprinti bendrąją rinką, Europos Sąjungos inovacijų grupės negali pasikliauti tik natūraliomis aglomeracijos jėgomis, siekdamos pritraukti talentus ir kitus išteklius tokiu pačiu būdu kaip, pavyzdžiui, JAV inovacijų grupės. Europos Sąjungos inovacijų grupės kai kuriuos šiuos trūkumus gali kompensuoti kurdamos stipresnes sąsajas su kitomis inovacijų grupės, turinčiomis papildomų pranašumų. Dėl visuotinės ekonominės aplinkos pokyčių inovacijų grupių sąsajos taip pat tampa svarbesnės. Kadangi bendrovių veikla tampa tarptautinė, svarbu, kad inovacijų grupių iniciatyvos ir tų grupių veiklą remiančios organizacijos taip pat būtų tarptautinio pobūdžio.

Nors inovacijų grupėms priklausančios bendrovės ir inovacijų grupių organizacijos konkuruoja tarpusavyje – ypač tai pasakytina apie priklausančias tam pačiam veiklos sektoriui, – yra daug priežasčių, kurios pateisina konkurenciją ir bendradarbiavimą vienu ir tuo pačiu metu. Yra daug galimybių toliau stiprinti kokybišką inovacijų grupių veiklą, plėtojant tarptautinį inovacijų grupių bendradarbiavimą verslo lygiu. Tai gali būti keitimasis žiniomis, rinkos tyrimais ir kvalifikuotais darbuotojais, dalijimasis prieiga prie mokslinių tyrimų ir tyrimų įrenginių, naujų ir geresnių paslaugų, teikiamų inovacijų grupės įmonėms, kūrimas – šios priemonės įneš indėlį kuriant bendrą Europos mokslinių tyrimų ir inovacijų erdvę. Europos verslo atstovų siekis atvirai bendradarbiauti su aukščiausio lygio koncentruotais žinių centrais ir Europoje, ir kitur, yra išankstinė sąlyga pasaulinio lygio inovacijų grupėms kurtis ir augti. Šis atvirumas yra būtinas norint išlikti konkurencingiems vis globalesnėje verslo aplinkoje. Inovacijų grupių bendradarbiavimas gali įnešti tolesnį įnašą

---

24 Taryba pritarė „Komisijos iniciatyvai dėl Europos inovacijų grupių aljanso, kuria siekiama skatinti praktinį regionų valdžios bendradarbiavimą“ ir, atsižvelgdama į tai, paragino Komisiją parengti „analizę, kurioje [būtų] nagrinėjama, kaip skatinti [inovacijų] grupių tarptautinį pobūdį“. 2006 m. gruodžio 4 d. Konkurencingumo Tarybos posėdžio išvadas galima rasti tinklalapyje http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/intm/91989.pdf.

25 Žr. 2006 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1082/2006 (OL L 210, 2006 7 31, p. 19), jį galima rasti tinklalapyje http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/newregl0713_en.htm.

26 Žr. Komisijos sprendimą C (2008)6091.

sėkmingai įgyvendinant bendras Europos mokslinių tyrimų darbotvarkių, sukurtų pagal Europos technologijų platformas, vizijas[27].

Kitomis Bendrijos inovacijų grupių iniciatyvomis (INNOVA TM, Žinių regionai ir dabartinis Sanglaudos politikos Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslas[28]) bus skatinamas ES inovacijų grupių bendradarbiavimas stiprinant viena kitą, taip pat šios iniciatyvos įneš indėlį kuriant daugiau pasaulinio lygio inovacijų grupių Europoje, ypač tokiose dideliu inovacijų potencialu pasižyminčiose srityse, kaip remiamos Europos pirmaujančių rinkų iniciatyva[29], ir kitose srityse, pavyzdžiui, jūrų sektoriuje[30]. Pagal šią naują partnerystę sukurtos ir išbandytos sėkmingos priemonės bus kiek įmanoma integruotos į Europos įmonių tinklą ir jame kuo plačiau skleidžiamos[31].

Europos kūrybiškumo ir inovacijų metai (2009 m.) teikia gerą progą skatinti, kad inovacijų grupės būtų atviros ir ieškotų mokslinio tyrimo institutų ir tarptautinių partnerių už šalies ribų. Komisija kartu su valstybių narių nacionaliniais ir regioniniais partneriais rems Europos inovacijų savaičių rengimą, siekdama skatinti tarpvalstybinių pramonės ir mokslo sąsajų naudą inovacijų grupėms.

3.3. Skatinti inovacijų grupių organizacijų kokybišką veiklą

Inovacijų grupių iniciatyvoms vis dažniau vadovauja specializuotos institucijos, arba vadinamosios inovacijų grupių organizacijos, kurios gali būti įvairių tipų: pelno nesiekiančios organizacijos, viešosios įstaigos ir bendrovės. Verslui ir kitoms inovacijomis suinteresuotoms šalims, įtrauktoms į inovacijų grupes, reikia veiksmingų, profesionalių ir tinkamų paramos paslaugų, kad gautų maksimalią savo inovacijų grupės organizacijos teikiamą naudą. Iki šiol inovacijų grupių vadybininkų įgūdžiai ir profesionalumas nebuvo tinkamai pripažinti. Veiksmingos, profesionalios inovacijų grupių organizacijos yra kritinės svarbos, siekiant gerinti verslui teikiamų paramos paslaugų kokybę ir skatinti savarankiškesnes inovacijų grupių iniciatyvas.

Todėl inovacijų grupių valdymą reikia pripažinti kaip naują profesinę kvalifikaciją, kuriai reikia aukštos kokybės standartų ir profesionalumo, kad veiksmingai būtų teikiamos paslaugos, kurių reikia inovacijų grupėse kartu dirbančioms įmonėms ir institucijoms, ir kad universitetų, pramonės ir vyriausybės ryšiai duotų naudą. Komisija skatina šias pastangas, kurios jau matyti kai kuriuose regionuose.

Atsižvelgdama į tai, Komisija pagal Konkurencingumo ir inovacijų bendrąją programą skelbs inovacijų grupių organizacijų kokybiškos veiklos bandomąją Europos iniciatyvą, kuri bus

---

27 Daugiau informacijos galima rasti tinklalapyje http://cordis.europa.eu/technology-platforms/home_en.html.

28 Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslas sustiprina ir pakeičia ankstesnę Bendrijos iniciatyvą Interreg. Naujoji iniciatyva skirta integruotai teritorinei plėtrai, regionų bendradarbiavimui ir keitimuisi geraja praktika, o pagrindinis dėmesys joje skiriamas inovacijoms. 2007–2013 m. 2 mlrd. EUR skirta inovacijoms ES–27, o kartu ir inovacijų grupių bendradarbiavimo veiklai, kurioje dalyvauja keletas regionų, kuriems jos priklauso.

29 Komisijos komunikatas *Europos pirmaujančios rinkos iniciatyva*, COM(2007) 860 galutinis, jį galima rasti tinklalapyje http://ec.europa.eu/enterprise/leadmarket/leadmarket.htm.

30 Pagal Integruotą jūrų politiką Europos Sąjungai (Mėlynoji knyga) (COM(2007) 575, 2007 10 10) Komisija paskelbė apie ketinimą stiprinti jūrų sektoriaus inovacijų grupių tinklų kūrimą.

31 Daugiau informacijos apie Europos įmonių tinklą galima rasti tinklalapyje http://www.enterprise-europe-network.ec.europa.eu/index_en.htm.

skirta siūlomoms specialioms mokymo programoms ir inovacijų grupių vadybininkų bendradarbiavimui skatinti. Jeigu ši iniciatyva bus sėkminga, pagaliau galėtų būti įsteigta savarankiška pelno nesiekianti Europos inovacijų grupių vadybininkų asociacija, kuri, remdamasi Europos kokybės valdymo fondo modeliu[32], sukurtų ir palaikytų Europos kokybės ženklą, skirtą gerai veikiančioms Europos inovacijų grupių organizacijoms. Toks Europos inovacijų grupių ženklas galėtų padėti šių grupių organizacijoms gauti tolesnį finansavimą iš viešųjų ir privačiųjų išteklių bei gerinti jų matomumą ir pripažinimą pasaulio mastu.

3.4. Gerinti inovacijų siekiančių mažų ir vidutinių įmonių integraciją į inovacijų grupes

Inovacijų grupės mažoms ir vidutinėms įmonėms sudaro palankią aplinką kurti inovacijas ir plėtoti sąsajas su didelėmis bendrovėmis ir tarptautiniais partneriais. Kartu reikia pasakyti, kad, nors inovacijų grupėms naudingas daugiašalių kompanijų dalyvavimas, norint inovacijų grupėms padėti siekti aukštos kokybės veiklos ir aukšto inovacijų lygio, ypač svarbi dinamiškų ir kuriančių inovacijas mažų ir vidutinių įmonių integracija. Todėl politikos formuotojai, kurdami inovacijų politiką, turėtų atsižvelgti į didelį mažų ir vidutinių įmonių potencialą.

Inovacijų grupių organizacijos siūlo daug pritaikytų verslo paramos paslaugų (ypač mažoms ir vidutinėms įmonėms), kurios labai veiksmingai papildo esamas mažų ir vidutinių įmonių paramos formas. Į šias paslaugas įeina mažų įmonių bendradarbiavimo su didelėmis bendrovėmis ir mokslinių tyrimų institutais palengvinimas, intelektinės nuosavybės teisės ir technologijų perdavimo skatinimas[33], parama siekiant patekti į tarptautinę rinką.

Siekdamas padėti mažų ir vidutinių įmonių integracijai į inovacijų grupes, Europos inovacijų grupių stebėjimo centras apie inovacijų grupių iniciatyvų siūlomas paslaugas teiks papildomos informacijos, kuri bus naudinga įmonėms ir investuotojams, ieškantiems investavimo vietovių ir strateginių partnerių Europos Sąjungoje.

Inovacijų grupių organizacijų siūlomos arba per jas teikiamos geresnės, pritaikytos paramos paslaugos mažoms ir vidutinėms įmonėms bus taip pat plėtojamos kaip bandomieji projektai ir testuojamos pagal Europos iniciatyvą INNOVA TM, ir, jeigu tos paslaugos pasirodys esą sėkmingos, jos bus plačiai skleidžiamos ES lygiu, pasitelkus Europos inovacijų grupių aljansą ir Europos įmonių tinklą. Tai turėtų padėti skatinti inovacijų paramos schemų veiksmingumą ir poveikį valstybėse narėse, o kartu turėtų būti mažinama mažoms ir vidutinėms įmonėms tenkanti našta.

Europos įmonių tinklas taip pat bus raginamas 2009 m., glaudžiai bendradarbiaujant su inovacijų grupių organizacijomis, organizuoti žinių apie inovacijas skleidimo kampaniją, kurios metu verslo bendruomenei, ypač inovacijas kuriančioms mažoms ir vidutinėms įmonėms, bus teikiama informacija apie esamus paramos mechanizmus, visų pirma apie žinių perdavimą ir patekimą į tarptautinę rinką.

---

32 Išsamesnės informacijos apie Europos kokybės valdymo fondo modelį galima rasti tinklalapyje http://www.efqm.org/.

33 Teikiant šias paslaugas turėtų būti atsižvelgiama į neseniai priimtą Komisijos rekomendaciją dėl intelektinės nuosavybės valdymo vykdant žinių perdavimo veiklą ir universitetų bei kitų viešųjų mokslinių tyrimų organizacijų praktikos kodekso, COM(2008) 1329, 2008 4 10.

IŠVADOS

Inovacijų grupės, kaip konkurencingumo, inovacijų ir darbo vietų kūrimo ES varomoji jėga, yra labai svarbios. Tačiau, norėdama iš inovacijų grupių gauti kuo didesnę naudą, Europos Sąjunga turėtų didinti paramą valstybėms narėms ir regionams, kad visais lygiais būtų skatinama kokybiška veikla ir skatinamas bendradarbiavimas visoje ES, siekiant kurti daugiau pasaulinio lygio inovacijų grupių.

Inovacijų grupės turėtų būti atviros, lanksčios ir patrauklios pasaulyje esantiems geriausiems talentams ir geriausiai patirčiai. Dėl regionų, nacionaliniu ir ES lygiu dedamų pastangų turėtų lengviau formuotis glaudesnės ir veiksmingesnės inovacijų grupių tarpusavio sąsajos, o kartu ir šių grupių sąsajos su geriausiais mokslinių tyrimų institutais Europoje ir už jos ribų. Kartu inovacijų grupių organizacijos raginamos tobulinti jų teikiamas paramos paslaugas ir į inovacijų grupes kuo geriau integruoti mažas ir vidutines įmones.

Šio komunikato tikslas – įnešti indėlį į veiksmingesnių paramos sąlygų kūrimą Europos Sąjungos inovacijų grupėms.

<u>Priedas.</u> Politikos darbotvarkė pasaulinio lygio inovacijų grupėms ES remti

Komisija:

- **rems valstybių narių ir regionų pastangas tobulinti inovacijų grupių politiką, teikdama objektyvią informaciją apie inovacijų grupes ir jų politiką, taip pat skatindama mokymąsi politikos visoje ES,**

- **visiškai laikydamasi subsidiarumo principo, užtikrins inovacijų grupėms teikiamų įvairių Bendrijos paramos priemonių nuoseklumą ir papildomumą,**

- **įsteigs Europos inovacijų grupių politikos grupę, kuri Komisijai ir valstybėms narėms teiks patarimus dėl galimų strateginių krypčių, susijusių su pasaulinio lygio inovacijų grupių Europoje kūrimu ir augimu,**

- **skatins bendros Europos mokslinių tyrimų ir inovacijų erdvės plėtrą, palengvindama praktinį tarptautinių inovacijų grupių bendradarbiavimą,**

- **skelbs inovacijų grupių kokybiškos veiklos bandomąją Europos iniciatyvą,**

- **tobulins mažoms ir vidutinėms įmonėms teikiamą informaciją apie Europos inovacijų grupių organizacijų siūlomas paramos paslaugas inovacijoms, visų pirma pasitelkus Europos inovacijų grupių stebėjimo centrą ir Europos įmonių tinklą,**

- **rems pagal Konkurencingumo ir inovacijų bendrąją programą naujų ar geresnių priemonių, kuriomis galėtų paskatinti mažų ir vidutinių įmonių dalyvavimą inovacijų grupėse, kūrimą,**

ir ragina valstybes nares:

- **visiškai integruoti inovacijų grupių politiką į nacionalinių reformų programų konkurencingumo ramstį, atsižvelgiant į ES aspektą, ir teikti tos politikos ataskaitas,**

- **teikti geresnę paramą mažoms ir vidutinėms įmonėms, kad pastarosios dalyvautų inovacijų grupėse, toliau įgyvendinant Europos iniciatyvoje *Smulkiojo verslo aktas* pateiktas rekomendacijas.**

- **stiprinti pastangas siekti didesnės įvairių politikos sričių, programų ir iniciatyvų sinergijos ir papildomumo inovacijų grupių politikos srityje.**